

Eben-Haëzerschool

basisonderwijs op gereformeerde grondslag te Rhenen

'Een school om op te rekenen'

Schoolplan 2019-2023

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Onze school.....	5
3.	Schoolontwikkeling en kwaliteitszorg	9
4.	Beleidsterreinen	13
4.1.	Identiteit van de organisatie	13
4.2.	Onderwijs.....	19
4.3.	Personeel en organisatie	22
4.4.	Communicatie.....	22
4.5.	Huisvesting en inrichting	23
4.6.	Financiën	23
5.	Ambities.....	24
6.	Meerjarenplanning.....	25
7.	Bijlagen	33

1. Inleiding

1.1. Doel en functie

Dit schoolplan heeft meerdere doelen:

- ... het functioneren als een centraal document binnen de schoolontwikkeling;
- ... het plannen en vormgeven van toekomstig beleid;
- ... het geven van inzicht in de ambities en concrete plannen voor de komende jaren.

Dit schoolplan heeft verder de volgende functies:

- ... beschrijven (van bijvoorbeeld de missie, de visie en uitgangspunten);
- ... verwijzen naar onderliggende documenten waarin bepaalde zaken nader omschreven en uitgewerkt zijn;
- ... het op koers houden van de school bij de realisatie van het beleid tijdens de komende jaren;
- ... het afleggen van verantwoording (intern en extern) over de deugdelijkheid en kwaliteit van het onderwijs.

Het schoolplan is statisch voor wat betreft de beschrijving van de missie, de visie en uitgangspunten. Door het aan dit schoolplan gekoppelde meerjarenbeleid (en de daaruit voortvloeiende jaarplannen) is het tegelijkertijd ook een dynamisch document. Aan de hand van de jaarplannen wordt voortdurend aan verbetering gewerkt. De plannen zullen jaarlijks geactualiseerd worden, afgestemd op de ontwikkelingen die zich voordoen.

1.2. Interne samenhang

De hoofdstukken uit het schoolplan zijn onderling op elkaar afgestemd. Hoofdstuk 1 beschrijft doel, functie en structuur van het schoolplan. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de schoolorganisatie. Hoofdstuk 3 laat zien hoe schoolontwikkeling, persoonlijke ontwikkeling en kwaliteitszorg samenhangend vorm krijgen. De relevante beleidsterreinen (en visie daarop) worden uitgewerkt in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt ook per beleidsterrein verwezen naar schoolspecifieke documenten. In hoofdstuk 5 worden de ambities voor de komende schoolplanperiode beschreven. In hoofdstuk 6 tenslotte wordt het meerjarenbeleid kort uitgewerkt.

1.3. Relatie met andere beleidsdocumenten

Het schoolplan heeft een directe relatie met (en ligt in het verlengde van) bestuurlijke beleidsdocumenten die binnen onze schoolorganisatie kaderstellend en richtinggevend zijn.

1.4. Totstandkoming

We zijn gestart met het verzamelen van de relevante informatie. Daarvoor zijn onder andere de volgende activiteiten ondernomen: het uitzetten van vragenlijsten onder personeel en ouders, het evalueren van het meerjarenbeleid uit het schoolplan 2015-2019, het evalueren van het meest recente schoolondersteuningsprofiel, het analyseren van de eindopbrengsten en de tussentijdse opbrengsten en het verzamelen van overige relevante kengetallen en informatie. Directie en intern begeleider hebben deze informatie in eerste instantie geanalyseerd en geëvalueerd en uitspraken gedaan over de volgens hen gewenste ontwikkelrichting. Het resultaat hiervan is gepresenteerd aan het toezichthoudend bestuur. Het toezichthoudend bestuur heeft koersuitspraken gedaan die verwerkt zijn in het schoolplan. De directie heeft deze aanvullende kaders en richtinggevende uitspraken verwerkt en het geheel gepresenteerd tijdens een teambijeenkomst. Tijdens deze teambijeenkomst is van gedachten gewisseld over de visie, de gepresenteerde richting en kaders en is nagedacht over het 'hoe'. Dit heeft, waar nodig, geleid tot bijstelling en er zijn concrete ambities en streefbeelden geformuleerd. De ambities en streefbeelden zijn vervolgens uitgewerkt in meerjarenbeleid. Het meerjarenbeleid voor de korte termijn wordt omgezet in jaarplannen. Het door de directie opgestelde schoolplan is voorgelegd aan de adviesraad ter advisering. Vervolgens is het goedgekeurd door de toezichthouders.

1.5. Procedures

1. Opstellen, vaststellen en goedkeuren van dit schoolplan
Dit schoolplan is door de directie, passend binnen de kaders van het bestuursbeleid, in overleg met het personeel opgesteld en na positief advies door adviesraad, door het toezichthoudend bestuur goedgekeurd.
2. Klachtenregeling
In geval van klachten of geschillen is de klachtenregeling van toepassing.

2. Onze school

2.1. Zakelijke gegevens

Brinnummer	06FI
Schoolnaam	Eben Haezerschool
Telefoonnummer	0317612659
Gemeente	Rhenen
Provincie	Utrecht
Vestiging adres	Koerheuvelweg 1, 3912AA RHENEN
Correspondentie adres	Koerheuvelweg
Naam bevoegd gezag	Stichting t/h verstrekken van Bao op Ger.grondslag
Correspondentie adres bevoegd gezag	Koerheuvelweg 1 3912AA Rhenen
E-mail school	eben_haezer@kliksafe.nl

2.2. Historie van de school

De Eben-Haëzerschool ging in september 1967 als tweeklassige school met 46 leerlingen van start aan de Larikslaan te Rhenen. In oktober 1977 werd een nieuw gebouw betrokken aan de Koerheuvelweg met vijf lokalen en een gemeenschapsruimte. In januari 1983 werd begonnen met een kleuterschool. De geïntegreerde basisschool groeide na nog verschillende uitbreidingen uit tot een basisschool met ruim 450 leerlingen verdeeld over zestien groepen. In augustus 2006 daalde het leerlingenaantal naar ongeveer 360 door de start van de Sébaschool in Ochten. Door de verdere uitstroom naar de Betuwse school bereikten we in oktober 2008 een dieptepunt met ruim 310 leerlingen. Door de groei van het leerlingenaantal aan deze kant van de Rijn wordt de school momenteel bezocht door zo'n 385 leerlingen verdeeld over 16 groepen. De komende jaren zal het leerlingenaantal licht dalen om volgens de prognoses te stabiliseren rond de 370 leerlingen. Er zijn ontwikkelingen gaande, waardoor op termijn mogelijk in Kesteren een nieuwe basisschool zal komen, waardoor ons Betuwse voedingsgebied zal verdwijnen.

2.3. Bevoegd gezag en bestuursmodel

Het bestuur van de Eben-Haëzerschool heeft in 2006 gekozen voor een bestuursconcept met de omschrijving 'beleidsvormend bestuur'. De kern hiervan was een bewuste ontmenging van de rol en de taken van het bestuur en het management. Het bestuur hield zich op een meer strategisch niveau bezig met het beleid. Het bestuur stelde de kaders vast voor beleid en zag erop toe dat (uitgevoerd) beleid past binnen de kaders. Om daadwerkelijk vanuit deze visie op besturen te opereren werd het 'strategisch bestuursbeleidskader' opgesteld. Hierin stonden de kernpunten van het beleid voor de komende jaren. De vertaling naar beleid voor de organisatie en de uitvoering van het beleid op operationeel niveau werd opgedragen aan de directie. De directeur was in de opzet van het beleidsvormende bestuursconcept 'opdrachtnemer' van het bestuur. Zijn taken en bevoegdheden werden vastgelegd in het strategisch bestuursbeleidskader. Vanaf 1 augustus 2011 is nieuwe wetgeving van kracht met betrekking tot een meer expliciete scheiding van 'besturen' en 'toezicht houden'. Dit betreft de Wet Goed Onderwijs Goed Bestuur. Dit impliceerde dat er een sterkere scheiding moest komen tussen 'besturen' en 'toezicht houden'. Het bestuur heeft zich samen met de directeur uitgebreid bezonnen op de diverse modellen die gekozen konden worden om invulling te geven aan de wettelijke verplichting tot scheiding van bestuur en toezicht. Op basis van de overwegingen is gekozen voor de scheiding van bestuur en toezicht op basis van mandaat. Het bestuur wordt daarmee een 'toezichthoudend bestuur' en de directeur wordt 'bestuurder' van de school. Het toezichthoudend bestuur heeft gekozen voor de Code Goed Bestuur 2010 van de PO-raad als te volgen code voor goed bestuur van de Eben-Haëzerschool.

2.4. Relatie met bovenschoolse organisaties

Als school onderhouden we diverse contacten met een aantal instanties. We denken dan bijvoorbeeld aan het Landelijk Reformatorisch Samenwerkingsverband 'Berséba' (vallend onder Regio Midden), de besturenorganisatie VBSO, het onderwijsadviesbureau "Ds. G.H.Kerstencentrum", het Landelijk Directeurenberaad (van de zogenaamde VBSO scholen) en het CJG van de gemeente Rhenen. Voor een beschrijving van genoemde organisaties verwijzen we u naar onze schoolgids. Verder zijn er jaarlijkse overlegmomenten met andere schooldirecties van Rhenense basisscholen i.c.m. de gemeente Rhenen (LOPOR=Lokaal OverlegPrimairOnderwijsRhenen) en met de scholen voor Voortgezet onderwijs in de regio.

2.5. Leerlingen

De school wordt bezocht door leerlingen uit een vrij uitgestrekt voedingsgebied dat bestaat uit de volgende gemeenten: Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Neder-Betuwe en Buren. Door de start van een Reformatorische basisschool in Ochten neemt het aantal leerlingen afkomstig uit de gemeente Neder-Betuwe af. Het aantal 'gewichtenleerlingen' neemt de laatste jaren af. Ook het aantal kinderen met een VVE indicatie is minimaal.

2.6. Ouders en verzorgers

Bewuste keuze

De in dit schoolplan beschreven identiteit en bijbehorende leefwijze zijn enerzijds de redenen waarom veel ouders uit de reformatorische bevolkingsgroep heel bewust juist voor onze school kiezen en waarom wij (vanuit de wijde omgeving) de kinderen aangemeld krijgen.

Deze ouders zien dat de grondslag van de school en de uitwerking daarvan in de praktijk overeenkomen met datgene wat zijzelf voorstaan en wat in hun kerk voorgestaan wordt. Zij hechten voor hun jonge kinderen aan eenheid binnen kerk, gezin en school.

Sterker nog: zij zien dat de grondslag van onze school en de uitwerking ervan geheel in de lijn liggen van wat zij beloofd hebben, toen hun kind(eren) in de kerk gedoopt werd(en). Zij hebben voor Gods aangezicht 'ja' gezegd op de vraag: 'Belooft gij dat gij dit kind in de zuivere leer, naar uw vermogen, zult onderwijzen, doen en helpen onderwijzen?' en dat weegt hun heel zwaar.

Verantwoordelijkheid

Dit legt ook op het schoolbestuur een grote verantwoordelijkheid om juist deze identiteit te bewaken. Wanneer op dit punt concessies gedaan worden, dan zou het bestuur zich niet alleen schuldig voelen tegenover God, maar ook tegenover de ouders die bewust kiezen voor deze identiteit met bijbehorende uitwerking in de praktijk.

Toelatings- en benoemingsbeleid

Vandaar dat een grote zorgvuldigheid betracht wordt bij de toelating van leerlingen en het benoemen van personeel. Ouders dienen dan ook een identiteitsverklaring te ondertekenen. Voor deze identiteitsverklaring verwijzen we u naar het eerste hoofdstuk van onze schoolgids ('Algemene inleiding') onder het kopje "Identiteit en toelatingsbeleid".

Bewuste afwijzing

Ons schoolconcept is niet voor alle ouders, die zich christelijk noemen, aantrekkelijk. Het kan zijn dat zij op theologische of praktische gronden hun kind niet op onze school geplaatst willen zien. Dat kan te maken hebben met:

- het gebruik van de Statenvertaling; men vindt het taalgebruik te moeilijk;
- het gebrek aan inhoudelijke overeenstemming met onze belijdenisgeschriften en/of kerkelijke besluiten;
- de visie op de reikwijdte en betekenis van het verbond der genade en de geestelijke staat van het kind. Ouders die van mening zijn dat de zaligheid automatisch verbonden is aan het gedoopt zijn, of een vergelijkbare opvatting, hebben moeite met de oproep tot bekering en het voortdurend wijzen op de noodzakelijkheid van wedergeboorte;
- de pedagogische praktijk en de visie op gezag;

- de didactische praktijk en de uitwerking daarvan in het gematigd leerstofjaarklassensysteem;
- de praktische uitwerking van de normen en de consequenties die wij trekken voor onze leefwijze, afgeleid van Bijbelse waarden.

Het kan gebeuren dat om een of enkele van genoemde redenen ouders bewust niet voor onze school kiezen, hoewel men zich wel tot het christelijk volksdeel rekent. Ook voor allochtone ouders kan de identiteit van de school een reden zijn om hun kinderen het onderwijs op onze school niet te laten volgen.

Ouderpopulatie

Onze ouderpopulatie heeft een bewuste keus gemaakt voor onze school op basis van identiteit. De 'drieslag' gezin-school-kerk is voor de ouders van groot belang. Dit is ook de reden dat we niet actief werven als het gaat om nieuwe leerlingen. De ouders die bij onze school passen en zich melden, ontvangen we voor een kennismakingsgesprek. In dit gesprek is de identiteit een belangrijk onderwerp. Wat het opleidingsniveau van de ouders betreft, kunnen we zeggen dat deze gemiddeld is. We hebben een gering aantal laagopgeleide ouders. De betrokkenheid van de ouders op de school is behoorlijk groot. Dit blijkt uit een flink aantal 'vrijwilligers', maar ook bijvoorbeeld tijdens de ouderavonden met een hoge opkomst.

2.7. Personeel

De school telt naast de directeur-bestuurder en drie teamleiders (onderbouw, bovenbouw en zorg) die samen het managementteam vormen, bijna dertig groepsleerkrachten, waaronder twee intern begeleiders, een sova-trainer, een gedragsspecialist, twee remedial-teachers, een vakleerkracht textiele werkvormen, twee onderwijs-assistentes en een klassen-assistente. Voor een overzicht van namen en functies verwijzen we naar de schoolgids. Verder geeft hoofdstuk 5.3 van dit schoolplan meer informatie over het personeel: verhouding mannen-vrouwen, leeftijdscategorie, wtf, dienstjaren en specialisaties.

2.8. Medezeggenschap

Wij zijn van oordeel dat medezeggenschap een onderdeel is van het democratiseringsproces, dat ervoor zorgt dat gezagsstructuren worden veronachtzaamd en uitgehoid. Wij belijden: 'Alle ziel zij de machten over haar gesteld onderworpen.' (Rom. 13: 1) Een medezeggenschapsraad waaraan instemmingsbevoegdheden zijn toegekend is met deze belijdenis in strijd, want de gezagsgeledingen binnen de school worden door een medezeggenschapsraad doorkruist en het gezag, dat tot welzijn van een ieder dient, wordt ondermijnd.

Het bovenstaande betekent niet, dat het bestuur niet openstaat voor overleg met personeel en ouders. De grondslag van de school verplicht onder andere juist tot een zo goed mogelijk overleg met de ouders, want zij hebben het onderwijs van hun kinderen aan de school toevertrouwd. Zoals bekend geeft de wet geen ruimte tot het aanvragen van volledige ontheffing. Wel kunnen, als een tweederde meerderheid van ouders en personeelsleden dit besluit ondersteunt, de instemmingsrechten omgezet worden naar adviesrechten. Op grond van bovenstaande principiële noties hebben personeel en ouders daarom gekozen voor een medezeggenschapsraad met alleen adviesbevoegdheden. Deze Adviesraad bestaat uit een ouder- en een personeelsgeleding: elk twee vertegenwoordigers.

2.9. Huisvesting en situering van de school in de omgeving

De plattegrond in de schoolgids geeft een indruk van de indeling van het schoolgebouw. Het gebouw heeft totaal 19 lokalen (waaronder 2 vaklokalen en een computerlokaal), een directiekamer, IB-kamers, RT-ruimten en een speellokaal. Verder is het zo dat we als streekschool te maken hebben met leerlingenvervoer vanuit de Betuwe per bus. De schoolbus staat op een vaste standplaats en de leerlingen kunnen onder begeleiding veilig van en naar de bus lopen. In het kader van Passend Onderwijs neemt de behoefte toe aan

kleine overleg- en instructieruimten. Aangezien ons gebouw al enkele decennia oud is, voorziet het niet in de huidige 'onderwijsbehoefte'. De gemiddelde leeftijd van het gebouw is door de gemeente bepaald op ruim dertig jaar en zal mogelijk in 2028 in aanmerking komen voor groot-onderhoud, renovatie, verbouw of nieuwbouw.

3. Schoolontwikkeling en kwaliteitszorg

Schoolontwikkeling

Schoolontwikkeling is een cyclisch leer- en ontwikkelproces waarbij het gaat om het borgen en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. De kwaliteit van het onderwijs wordt in kaart gebracht door middel van (zelf)evaluatie. De (zelf)evaluatie resulteert in de vaststelling van gerealiseerde kwaliteit en ambities en ontwikkelpunten. De persoonlijke ontwikkeling van medewerkers wordt via teamscholing en individuele scholing en coaching afgestemd op de veranderonderwerpen van de school. De inzet en betrokkenheid van alle belanghebbenden in dit proces is essentieel.

Meerjarenplanning en toetsbare doelen

De gerealiseerde kwaliteit wordt geborgd en ambities en ontwikkelpunten worden opgenomen in een meerjarenplanning. Op basis van deze meerjarenplanning worden jaarplannen opgesteld. Aan de meerjarenplanning en jaarplannen worden toetsbare doelen gekoppeld.

Professionele schoolcultuur en betrokkenheid op elkaar

Een belangrijke voorwaarde voor schoolontwikkeling is de aanwezigheid van een professionele cultuur. In een professionele schoolcultuur handelen teamleden vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het primaire proces als voor processen die hierop van invloed zijn. Om deze professionele cultuur te stimuleren, stuurt de schoolleiding expliciet op versterking van vakmanschap, betrokkenheid, verantwoordelijkheid en een samenwerking die gericht is op kwaliteitsverbetering. Jaarlijks worden activiteiten met dit doel ingepland. Een klimaat waarin alle belanghebbenden zich positief betrokken tonen op elkaar en daarnaast hun eigen verantwoordelijkheid kennen en nemen is in sterke mate positief van invloed op het verandervermogen van de school.

Integrale benadering

Gelet op de meerwaarde van de integrale benadering kiezen we er nadrukkelijk voor om de persoonlijke ontwikkeling af te stemmen op de schoolontwikkeling. Dat komt tot uitdrukking, doordat we de verbinding leggen tussen doelen van de school en de vakbekwaamheid van de medewerkers. De persoonlijke ontwikkeling van het team als geheel en van ieder teamlid afzonderlijk kan niet los gezien worden van de ontwikkeling van de school.

Integrale evaluatie

In onze oordeelsvorming onderzoeken we de samenhang tussen de verschillende beleids- en kwaliteitsterreinen. Hoe is de kwaliteit van het onderwijsleerproces van invloed op de onderwijsresultaten? Welke relatie en wisselwerking zien we tussen de verschillende kengetallen? Welke relatie zien we tussen de opbrengsten of de kwaliteit van de leerling ondersteuning en de didactische en pedagogische bekwaamheden van het personeel. Enz. Integrale evaluatie leidt tot verbeteringen die de structuur van de organisatie raken en daardoor tot duurzame ontwikkeling.

Systeem voor kwaliteitszorg

Om schoolontwikkeling te realiseren werken we met een systeem voor kwaliteitszorg. Kwaliteitszorg is een leerproces, waarbij de school zelf, volgens een beargumenteerde planning, systematisch, de kwaliteit van het onderwijs bespreekt, beschrijft, realiseert, beoordeelt en/of laat beoordelen en evalueert. Bij kwaliteit gaat het dan om zowel de eisen die de overheid hier aan stelt, de zogenoemde basiskwaliteit, als om de ambities die de school zelf heeft geformuleerd.

Een goed kwaliteitszorgsysteem helpt bij het voortdurend beantwoorden van belangrijke kwaliteitszorgvragen rondom de volgende vier aspecten: de processen binnen de school, het handelen van de medewerkers, de opbrengsten van de leerlingen en de ontwikkelcapaciteit van de organisatie.

Kwaliteitszorginstrumenten

Voor het systeem van kwaliteitszorg maken we gebruik van ParnasSys / WMK-PO. Met behulp van dit instrument kunnen vragenlijsten in het kader van de zelfevaluatie uitgezet worden bij de medewerkers. Dezelfde vragenlijsten kunnen binnen een interne of externe audit gebruikt en ingevuld worden. Met behulp van dit instrument kunnen ook vragenlijsten uitgezet worden bij ouders en verzorgers. De combinatie van vragenlijsten geeft inzicht in de kwaliteit die wordt nagestreefd. De vragenlijsten worden afgenomen aan de hand van een beargumenteerde planning.

Naast de resultaten uit de vragenlijsten worden ook de (trends in) resultaten van tussentijdse- en eindopbrengsten, de gegevens over sociale vaardigheden en de kengetallen onderwijs vanuit ParnasSys en ZIEN! in kaart gebracht. Voor verschillende resultaten wordt de vergelijking gemaakt met de inspectienormen en de schoolspecifieke streefdoelen.

Binnen het programma ParnasSys wordt ook de uitvoering van de plannen in het kader van de leerlingondersteuning gevolgd.

Teamscholing

Gericht op de ontwikkeling van de school volgen we regelmatig als team (of deel daarvan) scholingsbijeenkomsten, afgestemd op de plannen van de school.

Dialoog over goed onderwijs

Overleggen hebben een belangrijke plaats binnen de schoolontwikkeling. Hier wordt de dialoog gevoerd over wat goed onderwijs is. Het proces van kwaliteitsborging en verbetering start als het ware binnen deze overleggen. Daar vindt analyse en interpretatie van gegevens plaats, waarna de vastgestelde veranderonderwerpen en vereiste vakbekwaamheden worden vastgesteld. Het proces wordt ook binnen deze overleggen afgerond in de vorm van evaluatie.

Teamoverleg

Na(ast) het management-teamoverleg vervult het overleg van de teamleider met het deelteam een belangrijke rol binnen de kwaliteitszorg. Binnen dit overleg worden veel fasen uit het proces van kwaliteitszorg uitgevoerd. In het teamoverleg worden de veranderonderwerpen besproken waaraan gewerkt gaat worden. Bijbehorende doelen en uit te voeren activiteiten worden vastgesteld. Tegelijkertijd wordt besproken welke vakbekwaamheden hiervoor vereist zijn en wat dat betekent voor de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. Om de voortgang van de ontwikkeling te volgen, wordt er tijdens het teamoverleg regelmatig gerapporteerd over de voortgang en over het effect van de verbeteractiviteiten. Het gehele team vergadert gemiddeld een keer per maand op dinsdagmiddag volgens een vooraf opgesteld jaarrooster.

Managementoverleg

Periodiek zal de directeur-bestuurder een overleg hebben met de drie teamleiders: onderbouw, bovenbouw en zorg.

IB-overleg

Periodiek komen de twee I.B.'ers bij elkaar. De lopende beleidspunten worden besproken, actualiteiten krijgen aandacht en alle leerlingen met een arrangement worden besproken. Twee keer per jaar wordt een zogenaamde IB-info vergadering gehouden. Tijdens dit overleg met het hele team worden de ondersteunings- en leerlingenzorgzaken besproken en worden besluiten genomen over beleidspunten.

Zorgoverleg

Een keer in de twee maanden overlegt de IB'er met de individuele groepsleerkracht. De leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften worden in het bijzijn van de betrokken RT'er en/of O.A-er besproken. Verder worden de resultaten van de methode- en niet-methodegebonden toetsen bekeken en geanalyseerd.

Werkoverleg

Kort wekelijks overlegmoment tussen IB'er en RT/OA-er.

Bestuursvergadering

Het toezichthoudend bestuur komt ongeveer vier keer per jaar met de directeur-bestuurder bij elkaar. De beleidsonderwerpen komen in een jaarlijkse cyclus aan de orde waarbij enerzijds vooruit wordt gekeken en het toekomstige beleid in conceptvorm wordt besproken en vastgesteld, anderzijds wordt gerealiseerd beleid geëvalueerd. Het opgestelde strategisch-beleidsdocument is richtinggevend.

Adviesraad

De Adviesraad komt ook vier keer per jaar bij elkaar. Ze vergadert in de week voordat het bestuur bij elkaar komt en de bestuursonderwerpen worden door de adviesraad van commentaar voorzien.

Persoonlijke ontwikkeling

Voor elke medewerker wordt vastgelegd waar hij/zij zich in het kader van zijn persoonlijke ontwikkeling op richt. De doelen die de medewerker nastreeft en wat daarvoor nodig is aan scholing, ondersteuning, begeleiding, hoe dit planmatig aangepakt wordt enz. De medewerkers stellen hun ontwikkeldoelen zoveel mogelijk af op de doelen van de school, op de eisen die gelden voor hun functie (en daarbij behorende bekwaamheidseisen en beroepsprofielen). De uitvoering hiervan wordt periodiek geëvalueerd.

Bekwaamheidsdossier

In de komende jaren beschikt elke medewerker over een bekwaamheidsdossier. Dit is te onderscheiden van het personeelsdossier of maakt daar onderdeel van uit. Het personeelsdossier is het zakelijk dossier van het bevoegd gezag. Het bekwaamheidsdossier is het dossier van de werknemer, gericht op de persoonlijke ontwikkeling onder verantwoordelijkheid van de werkgever. Het bekwaamheidsdossier bevat naast gegevens van de betrokkene in ieder geval een beschrijving van opleiding, ontwikkeling en ervaring, een overzicht van competenties, voornemens voor de persoonlijke ontwikkeling en verslagen van gesprekken rondom de persoonlijke ontwikkeling.

Gesprekkencyclus

De persoonlijke vakbekwaamheden worden binnen de gesprekkencyclus besproken. Na bespreking en vaststelling van de te ontwikkelen vakbekwaamheden beschrijft iedere medewerker zijn plannen voor persoonlijke ontwikkeling. Dit wordt binnen de gesprekkencyclus besproken met de leidinggevende en, al dan niet aangepast en vervolgens vastgesteld. Om de voortgang van de ontwikkeling te volgen worden regelmatig gesprekken gevoerd, waarin de realisering van de persoonlijke ontwikkeling besproken wordt. Er wordt geëvalueerd welke vakbekwaamheden eigen gemaakt zijn en er wordt afgesproken welke vakbekwaamheden nog eigen gemaakt moeten worden in het persoonlijk handelen.

De actualisering van de gesprekkencyclus is een aandachtspunt voor deze schoolplanperiode.

Voortgang volgen

Om de voortgang en het effect van de uitvoering van de activiteiten in het kader van de schoolontwikkeling te volgen, worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Analyseren van de midden-en eindtoetsen van CITO en de leeropbrengsten. Dit wordt gedaan door de leerkrachten voor de eigen groep en besproken tijdens het periodieke zorgoverleg met de IB'er. De directie doet dit op leerjaar- en op schoolniveau;
- het analyseren van de overige opbrengsten en ken- en stuurgetallen die in verband staan met de kwaliteit die de school in het betreffende schooljaar wil realiseren;
- het management-team onderzoekt de voortgang van de gewenste kwaliteit voor het betreffende schooljaar, onder andere door middel van observaties in de groepen. Deze observaties worden besproken met de leerkrachten;
- de voortgang van de uitvoering van de jaarplannen wordt gevolgd en geëvalueerd;

- Er wordt een kwaliteitsagenda opgesteld waarin alle activiteiten in functie van kwaliteitszorg opgenomen zijn. De kwaliteitsagenda maakt inzichtelijk:
  - . welke activiteiten op welk moment in het schooljaar uitgevoerd worden in het kader van observatie, zelfevaluatie en analyse;
  - . op welke momenten in het schooljaar en met wie communicatie plaatsvindt over de voortgang van de plannen op basis van de verkregen observatie- en evaluatiegegevens.
- het resultaat van de evaluaties wordt vastgelegd in de opgestelde jaarplannen. Indien uit de verzamelde gegevens blijkt dat de voortgang onvoldoende is, wordt de aanpak bijgesteld;
- Elke vier jaar vindt een risico-inventarisatie plaats met behulp van de Arbomeester. De Hoofd BHV'er is hiervoor de verantwoordelijke persoon. Na afname van de inventarisatie worden de actiepunten geselecteerd door de directie.

Verantwoording

Er wordt belang gehecht aan tijdige en transparante verantwoording over onder andere de schoolontwikkeling en de doelen die daarmee bereikt worden. Dit gebeurt onder andere door dit schoolplan. Dit wordt toegestuurd naar de onderwijsinspectie en ligt voor iedereen ter inzage op school. Daarnaast is er de schoolgids. In de schoolgids worden de plannen in het kort beschreven en wordt ook ingegaan op de resultaten die we bereiken. De schoolgids wordt aan alle ouders uitgereikt en ligt ook op school ter inzage. Wanneer er een verslag is van de onderwijsinspectie worden de conclusies samengevat en gedeeld met de diverse belanghebbenden. Het inspectierapport wordt met ouders gedeeld en ligt op school ter inzage. In de jaarplannen worden de geplande activiteiten en de doelen die we daarmee willen bereiken beschreven. De schoolleiding verantwoordt zich door middel van de verantwoordingsrapportage aan het bevoegd gezag. Door middel van het jaarverslag wordt officieel verantwoording afgelegd. Het jaarverslag wordt op de website van de VBSO gepubliceerd en indien gewenst op papier verstrekt.

4. Beleidsterreinen

Voor de verschillende beleidsterreinen wordt de visie van de school hierna weergegeven.

4.1. Identiteit van de organisatie

Grondslag

De grondslag van ons onderwijs is de onveranderlijke waarheid in Gods Woord geopenbaard. Het uitgaan van deze grondslag bepaalt onze visie op mens, kind en opvoeding. Op grond van Schrift en belijdenis gaan we ervan uit:

- dat de mens is geschapen om tot Gods eer te leven;
- dat de mens moed- en vrijwillig van God afgevallen is, en daardoor onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad;
- dat God in Christus een weg heeft willen ontsluiten om door wedergeboorte en bekering Zijn uitverkorenen met Hem te verzoenen;
- dat een mens alleen dán op aarde in beginsel en in eeuwigheid volmaakt tot Gods eer kan leven;

De mogelijkheid tot opvoeding is een blijk van Gods algemene genade, die Hij de gevallen mens bewijst. Opvoeding is een doelbewust, genormeerd, opzettelijk en verantwoordelijk leidinggeven en hulpverlening aan een onvolwassene, totdat deze zijn verantwoordelijkheden t.o.v. de levenstaken zelfstandig kan en mag dragen. De opvoeder is door God met gezag bekleed en geeft de opvoeding gestalte vanuit de liefde. Het is van groot belang dat het kind zich leert onderwerpen aan personen die met gezag bekleed zijn. Verder is een goede omgang met anderen belangrijk. Deze omgang wordt genormeerd door de eis: 'Alle dingen dan, die gij wilt dat u de mensen zouden doen, doet gij hun ook alzo'. Hoewel de opvoeding in eerste instantie een taak is van de ouders, is ook de school, naast onderwijsinstituut, een instelling waar opgevoed wordt, in een klimaat waar orde en regelmaat niet onbelangrijk zijn, en waar straffen en belonen als opvoedingsmiddelen worden gehanteerd. Bij onze leer- en vormingsgebieden streven we de volgende doelen na: een verstandelijke, emotionele en sociale ontwikkeling en het vergroten van culturele, creatieve en lichamelijke vaardigheden. Wat de organisatie van ons onderwijs betreft: we werken met het leerstofjaarklassensysteem, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met verschillen in aanleg en tempo. Aandachtspunt binnen ons onderwijs is vooral het streven naar meer gedifferentieerd onderwijs en zodoende meer recht te doen aan verschillen tussen kinderen: onderwijs op maat.

Kernopdracht

We beschouwen het als de kernopdracht van de school de aan de school toevertrouwde kinderen in overeenstemming met Gods Woord en de daarop gegronde belijdenisgeschriften te onderwijzen, te leiden, te vormen en hulp te verlenen en daarmee de grondslag te leggen voor het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs. Wij hopen hiermee te bereiken dat de kinderen hun taak en opdracht in kerk, gezin en maatschappelijke samenleving vervullen naar de eis van Gods Woord.

Levensbeschouwelijke uitgangspunten

Mens- en kindbeeld

Op grond van Schrift en belijdenis belijden wij dat de mens is geschapen om tot Gods eer en tot heil van de naaste te leven. Daartoe schiep God de mens naar Zijn beeld: in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. In de zondeval is de mens moed- en vrijwillig van God afgevallen (Gen. 3). Daardoor is de mens uit zichzelf onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Toch blijft God de eis handhaven dat de mens tot Zijn eer moet leven. God heeft in Christus voor Zijn uitverkorenen een weg willen ontsluiten om door wedergeboorte en bekering met Hem verzoend te worden. Alleen dan kan de mens op aarde in beginsel en in de eeuwigheid volmaakt tot Gods eer leven.

Kind en doop

De Heilige Doop is een heilig zichtbaar teken en zegel dat het bloed van Jezus Christus de zonden afwast en dat de Heilige Geest Gods kinderen (oftewel degenen, die in het wezen van het genadeverbond begrepen zijn), reinigt van al hun zonden. Door de Heilige Doop komen de dopelingen in een uiterlijke betrekking tot het genadeverbond.

In zekere zin zijn gedoopte kinderen heilig, omdat:

- . ze door de doop de christelijke kerk ingelijfd en van de kinderen der ongelovigen onderscheiden worden (HC vr. 74);
- . de Woorden Gods hun zijn toevertrouwd;
- . ze leven onder de Goddelijke toezegging, dat de Heere in de lijn der geslachten Zijn uitverkorenen zalig maakt;
- . ze worden gedragen op de vleugelen van het gebed;
- . ze goede voorbeelden zien in het midden van de gemeente (Ps. 37:37).
- . binnen de kerkelijke gemeente het ambt aller gelovigen functioneert, hetgeen een bescherming kan zijn voor veel kwaad.
- . Christelijke opvoeding tot nut en heil is. Dat blijkt onder meer uit de opvoeding in overeenstemming met het Woord van God en de christelijke discipline.

Onze gedoopte kinderen zijn door hun doop niet in het wezen van het genadeverbond opgenomen. Hiervoor is bekering tot God nodig. God eist enerzijds van ieder mens dat hij/zij zich tot Hem bekeert; Hij heeft Zelf ook de mogelijkheid dat mensen weer met Hem verzoend worden bewerkstelligd. Anderzijds belijden wij dat de mens door de zondeval van de eerste mens (Adam) zich (van nature) niet meer wil - en ook vanuit zichzelf niet meer kan - bekeren. Hiervoor is daarom een wonder van Goddelijke genade nodig: de wedergeboorte. Daarbij geeft God zelf het waarachtige geloof in God en Zijn genade voor schuldige zondaren; deze genade mag dan ook persoonlijk worden toegeëigend.

Gewetensvorming

Elk kind heeft een geweten. Het is het overblijfsel van het beeld Gods, dat de mens na de zondeval nog gelaten is. Dankzij het geweten is opvoeding mogelijk.

Tucht, in de zin van bemoediging, onderwijzing, bestraffing en straf (zie het Bijbelboek Spreuken) is op onze school een opvoedingsmiddel dat tot doel heeft het geweten van de leerlingen te vormen.

Opvoeding en onderwijs

De eerste en uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding berust bij de ouders. Hoewel opvoeding en onderwijs een geheel vormen en optimaal op elkaar afgestemd dienen te zijn, is de opvoeding met name een zaak van de ouders, terwijl de school in de eerste plaats onderwijsinstituut is. Omdat onderwijs en opvoeding een geheel vormen, gaat evenwel ook van het onderwijs een opvoedende en vormende werking uit.

Het is de taak van de kerk, hetzij direct of indirect, erop toe te zien dat het op school gegeven onderwijs in overeenstemming is met de belijdenis van de kerk.

Deze verbondenheid van gezin, school en kerk is bepalend voor de plaats van de school met betrekking tot alle buitenschoolse voorzieningen.

Opvoeden

Opvoeding is (c.q. moet zijn) een opvoeding uit het geloof, naar Gods Woord, tot Gods eer, tot heil van Christus' gemeente en tot welzijn van de naaste. Het is een doelbewust, genormeerd, opzettelijk en verantwoordelijk leiding geven en hulp verlenen aan een onvolwassene, totdat deze zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van de levenstaken zelfstandig kan en mag dragen

De opvoeder -en dus ook de leerkracht- is door God met gezag bekleed. De verhouding opvoeder - opvoedeling wordt genormeerd door het vijfde gebod. Opvoeding moet gestalte krijgen vanuit gebed en liefde, zich openbarend in verantwoordelijkheidsgevoel en gezag, waardoor opvoedingsmiddelen als het woord, het voorbeeld en de tucht waarde krijgen.

Onderwijs en vorming

Gezien ons uitgangspunt dat onderwijs en opvoeding onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn sluit het onderwijs dan ook aan op en ligt in het verlengde van de opvoeding in het gezin en is onder meer gericht op de overdracht van normen en waarden.

In ons onderwijs heeft de leerkracht een centrale rol. Hij dient identificatiefiguur te zijn, draagt kennis over en ondersteunt leerlingen bij het verwerven van kennis en vaardigheden.

We vinden het belangrijk dat elke leerling overeenkomstig de hem door God geschonken gaven kan functioneren en presteren op alle leer- en vormingsgebieden. Dat betekent dat we de onderwijsbehoeften van het kind niet uitsluitend vertalen in onderwijsbehoeften op taal- en rekengebied. Ook op andere vak- en ontwikkelingsgebieden hebben kinderen onderwijsbehoeften en daar komt de school eveneens aan tegemoet.

Ons onderwijs is gericht op de opvoeding en vorming van het kind tot een God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid. Er is dus meer dan alleen onderwijsbehoeften. Het gaat om de totale persoonlijkheid van het kind, ook de vorming van het geweten en het handelen overeenkomstig Gods geboden. Aan al deze aspecten zal op onze school aan de hand van de Bijbel biddend gewerkt moeten worden.

We zijn het als christelijke school aan onze grondslag verplicht kwalitatief goed onderwijs te bieden. De mate van die kwaliteit is voor een aantal aspecten van het onderwijs beperkt meetbaar, omdat een aantal essentiële factoren niet te kwantificeren zijn.

De onderwijskundige visie van onze school kan samengevat worden in het motto Fundamenteel Leren. In de eerste plaats geven we hiermee aan dat ons onderwijs gefundeerd dient te zijn op Gods Woord en de belijdenisgeschriften van de kerk. Dat houdt in dat de leerlingen onderwezen worden in Gods Woord en de grondwaarheden van de zuivere leer, opdat ondermeer een hecht godsdienstig en moreel fundament gelegd wordt voor het toekomstig functioneren in kerk en maatschappij. In de tweede plaats brengen we met het motto tot uitdrukking dat we het belangrijk vinden dat we in het basisonderwijs de leerlingen fundamentele kennis voor hun toekomstig maatschappelijk functioneren bijbrengen. Dat betekent dat we in ons onderwijs veel aandacht geven aan (begrijpend) lezen, taal en rekenen en waarde hechten aan parate kennis.

In de derde plaats willen we uitdrukkelijk stellen dat we waarde hechten aan de totale vorming van de persoonlijkheid en het leren van fundamentele sociale vaardigheden om als lid van een gemeenschap dienend bezig te kunnen zijn.

Burgerschapskunde en integratie

Door de democratisering, emancipatie, individualisering en het toenemend multiculturele karakter van de samenleving zijn de sociale verbanden en instituties die decennialang de burgers omringden, weggefallen of ingrijpend gewijzigd en is de bindende kracht van waarden en normen gering geworden. De plichten en rechten die horen bij burgerschap zijn daardoor op de achtergrond geraakt en de samenleving dreigt steeds verder te verloederen en te segregeren. De dieper liggende oorzaak is dat ons cultureel fundament dat kwaliteit en identiteit verkreeg door het calvinisme, is weggefallen. Daardoor is gewetens- en karaktervorming ingeruild voor het inleiden van de jeugd in een genotcultuur. Opvoeden is verworpen tot gedragsregulering. We beoordelen deze ontwikkeling als zeer nadelig voor onze samenleving.

De overheid wil de verloedering en segregatie van de samenleving tegengaan en heeft het onderwijs de opdracht gegeven aandacht te besteden aan de bevordering van actief burgerschap en integratie. Wanneer wij aan deze opdracht in ons onderwijs gestalte geven, is de grondslag van ons onderwijs en de daaruit voortvloeiende doelstelling voor opvoeding en onderwijs daarbij richtinggevend.

Burgerschap heeft daarom voor ons twee dimensies: een verticale en een horizontale, waarbij dient opgemerkt te worden dat deze wel te onderscheiden, maar niet te scheiden zijn. De verticale of boventijdelijke dimensie wordt verwoord door de Bijbel in Efeze 2:12 (*Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld*), waar sprake is van een hemels burgerschap. Het horizontale aspect wordt verwoord in 1 Timotheüs 2 : 1 en 2 (*Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden*

smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen. Voor koningen en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid), waar de kern van burgerschap wordt samengevat als zijnde een gerust en stil leven in alle godzaligheid en eerbaarheid. Het tegenwoordige leven is voorbereidingstijd voor de toekomstige eeuwigheid.

We beschouwen ons land als een natie met een wordingsgeschiedenis die wortelt in het calvinisme, hetgeen ons verplicht tot het streven naar behoud van onze oorspronkelijke nationale identiteit die zich kenmerkt door een in het christendom verankerd waarden- en normenpatroon. Het zijn waarden en normen die we niet zelf scheppen, maar die verankerd liggen in de Bijbel, het Woord van God.

Gelet op onze schoolidentiteit kiezen wij voor burgerschap waarbij we dienstbaar zijn aan de gemeenschap waartoe we behoren, zonder in strijd te komen met Gods Woord. We hechten aan het bewaken en doorgeven van tradities en gebruiken en we vinden het hanteren van gedeelde waarden en het vervullen van plichten jegens de gemeenschap in een participatiesamenleving van groot belang. De vorming van waarden bij onze leerlingen proberen we te bereiken via overdracht, waarbij de Bijbel normerend is. Voor kritische reflectie en zelfstandige oordeelvorming vinden we de leerlingen in het basisonderwijs (met name in de onderbouw) nog te jong. In de hogere groepen wordt een eerste begin gemaakt met het kennismaken met andere godsdiensten en culturen. In het kader van het hierboven geschetste onderwijs richten we ons op de aspecten kennis, vaardigheden en attitudes.

We zijn van mening dat deze op Gods Woord geënte vorming tot burgerschap onder de zegen van de Heere de meest juiste voorbereiding is om als burger betrokken en samenbindend in onze multiculturele samenleving te kunnen fungeren.

Pedagogische en onderwijskundige uitgangspunten

Kinderen en leren

We gaan er vanuit dat leren zowel plaats kan vinden door kennisoverdracht (overdrachtsmodel) als door de eigen actie van de leerling (activerend leren). Welke onderwijsvorm gebruikt wordt, is afhankelijk van de aard en de inhoud van de leerstof. De constructivistische visie op leren als zou kennis een constructie zijn, vinden we te beperkt. Kennis kan ook geschonken worden door middel van openbaring. De consequentie van de constructivistische visie als zou de leerling de regisseur zijn van zijn eigen leerproces wijzen we af. De leerkracht heeft op onze school als gevolg van ons mens- en kindbeeld primair een leidende taak.

Vormen van leren

We maken gebruik van het overdrachtsmodel als de inhoud van de leerstof het karakter van door God in Zijn Woord geopenbaarde Waarheid draagt, dan wel samenhangt met een zienswijze die wortelt in de op Gods Woord stoelende identiteit van de school, zoals bij de overdracht van waarden en normen. Dat kan bij alle vakken het geval zijn, maar het gebruik van het overdrachtsmodel zal, gezien de aard en inhoud van het vak, frequenter plaatsvinden tijdens het godsdienstonderwijs of vaderlandse geschiedenis dan bij rekenen. Daarnaast vinden we het overdrachtsmodel van belang, omdat het de mogelijkheid biedt het kind een luisterhouding aan te leren. We constateren dat kinderen door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen steeds meer moeite hebben over een langere tijdsspanne een receptieve houding aan te nemen. Vanuit godsdienstig en sociaal oogpunt hechten we veel waarde aan een goede luisterhouding.

In het overdrachtsmodel vindt overdracht van kennis plaats en ligt het accent meer op het product dan op het proces. Bij de kennisoverdracht wordt ernaar gestreefd dat, waar dit kan, de kennis voor het kind inzichtelijk is. Het is van belang dat er binnen het onderwijsleerproces ook sprake is van interactieve momenten.

Ongeacht het gebruikte model vinden we het belangrijk dat een deel van de leerstof als parate kennis beklijft.

Het activerend leren kenmerkt zich door de actieve betrokkenheid van een intrinsiek gemotiveerde leerling, die zijn eigen leerproces organiseert. De verantwoordelijkheid voor

het leren ligt bij de leerling zelf. Gezien onze mensvisie en de functie die de leerkracht in ons onderwijs heeft, zal die verantwoordelijkheid altijd een gedeelde verantwoordelijkheid zijn, waarbij bij het ouder worden van de leerling een verschuiving plaats vindt van afhankelijkheid naar zelfstandigheid. De mate en snelheid waarin dat proces zich voltrekt wordt bepaald door de uniciteit van elk kind, maar is in elk geval aan het eind van het basisonderwijs nog lang niet voltooid. Daarom worden in ons onderwijs niet alle vormen van activerend leren toegepast en beperken we ons hoofdzakelijk tot het gebruiken van activerende werkvormen. Zelfstandig werken, zelfstandig samenwerken en zelfstandig leren zijn, ingekaderd door de hierboven omschreven gedeelde verantwoordelijkheid, toepasbare vormen, de laatste twee met name in de hoogste leerjaren. Leren leren, aandacht voor dit proces en de reflectie daarop zijn daarbij belangrijke aspecten waaraan aandacht besteed wordt.

Een voor ons onderwijs belangrijk aspect van het activerend leren en de activerende werkvormen is het met elkaar samenwerken. Het kan onder goede begeleiding van de leerkracht een basis leggen voor een houding van dienstbaarheid aan de naaste.

We passen in ons onderwijs alleen activerende werkvormen toe als de leerlingen de daarvoor noodzakelijke basisvaardigheden beheersen.

De taak van de leerkracht

In het onderwijs op onze school is de leerkracht onmisbaar en vervult deze een centrale rol. Hij/zij dient immers in de praktijk van alle dag gestalte te geven aan de identiteit van het onderwijs en voor de leerlingen te fungeren als identificatiefiguur. De leerkracht is van fundamentele betekenis bij de godsdienstige en morele vorming van de leerlingen en draagt waarden en normen over. Het onderwijskundig handelen van de leerkracht draagt op onze school dan ook een sterk pedagogisch karakter.

Wij belijden de uniciteit van elk kind als schepsel Gods. Dat verplicht de leerkracht tot een individuele pedagogische benadering. Deze wordt weliswaar begrensd door de mogelijkheden van de leerkracht, toch streven we ernaar dat er qua leerstof op drie niveaus gedifferentieerd wordt en dat er in het kader van het zorgbeleid systematische aandacht geschonken wordt aan het gedrag van de kinderen.

Rekening houdend met de individuele verschillen tussen leerlingen en strevend naar een zo effectief mogelijke instructie gebruiken we bij het onderwijs in de basisvakken -en waar dat kan bij de overige vakken- het directe instructiemodel, waarbij we uitgaan van convergente differentiatie.

Pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat manifesteert zich in de setting van een groep. Een groepsproces voltrekt zich volgens de literatuur volgens een aantal fasen, die bewust zijn te beïnvloeden. De aanpak richt zich op het proactief en preventief inspelen op deze fasen. De leerkracht neemt nadrukkelijk de leiding over het groepsproces en geeft de waarden vorm door het bewust aanleren van structuur, regels en gedrag.

De visie op pedagogisch klimaat kan niet los gezien worden van de visie op het mens- en kindbeeld. Een theologisch negatief mensbeeld maakt het toch mogelijk om, ook wat gedrag betreft, positieve verwachtingen van leerlingen te hebben. Dit komt tot uitdrukking in het omgaan met belonen en straffen. Belonen wordt opgevat in de zin van bemoedigen; straffen wordt gezien als een middel om het geweten te vormen en is altijd ingebed in een sfeer van liefde.

Veilig klimaat

Alle personeelsleden en kinderen moeten zich psychisch, sociaal en fysiek veilig voelen op school. Het is immers de opdracht van de christelijke school om ook als gemeenschap gestalte te geven aan de Bijbelse opdracht God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf. We streven dan ook een klimaat na, waarin harmonie en respect centraal staan en discriminatie of pesten van leerlingen of personeelsleden niet voorkomt. Dit geldt ongeacht sociale afkomst, ras, geslacht of geaardheid. We verwachten dat ouders, leerkrachten en leerlingen de Bijbelse kernwaarden en de daarvan afgeleide normen en

regels die in de school gelden naleven. Zij weten dat er sancties volgen als zij dat niet doen.

Pesten wordt dan ook niet getolereerd. Een open en ondersteunende cultuur, waarin personeelsleden en leerlingen hun eigen verantwoordelijkheid hebben, bevordert hun welbevinden en vermindert problematisch gedrag. Door het vormgeven van het pedagogisch klimaat door middel van het proactief anticiperen op het groepsproces, kan bovendien veel leed worden voorkomen. Wanneer pesten zich toch voordoet, wordt dit opgevat als een probleem dat zich in de groep voordoet en dus om een groepsaanpak vraagt. Elk lid van de groep heeft bij het pesten een bepaalde rol, zelfs als toeschouwer, en dient vanuit die rol aangesproken te worden op zijn/haar verantwoordelijkheid. Het is onze overtuiging dat pesten alleen gestopt kan worden in een groepsgerichte aanpak. Uiteraard wordt het slachtoffer volledig in bescherming genomen.

In het veiligheidsplan wordt het beleid met betrekking tot sociale veiligheid verder uitgewerkt.

Onderwijs op maat

De doop verplicht ouders en in het verlengde daarvan ons als school ertoe zoveel als in ons vermogen ligt onderwijs te bieden aan alle kinderen van de gemeenschap waarvoor de school functioneert. Ons zorgbeleid is er dan ook op gericht dat we verwijzing naar het speciaal basisonderwijs of naar een educatief centrum zo veel als mogelijk willen voorkomen en dat de faciliteiten die daartoe kunnen bijdragen optimaal worden benut. Dit streven naar inclusief onderwijs kent echter haar grenzen. Indicatief daarvoor zijn het welbevinden van het kind, de opvangcapaciteit van de school en de wens van de ouders.

Groepsgerichte benadering

We werken met een didactisch model waarin alle leerlingen zijn opgenomen in een groepsgerichte werkwijze. Het werken met het daaraan gekoppelde groepshandlungsplan is gericht op basisvaardigheden en onderwijsinhoud en is proactief van aard. Door het gebruik van dit didactisch model voorkomen we veel individuele handelingsplannen. Wel is de groepsaanpak zodanig dat de individuele ontwikkeling van de leerling zichtbaar blijft. Bij deze groepsgerichte benadering passen we de handelingsgerichte werkwijze toe. Met deze werkwijze proberen we op een doelgerichte interactionele manier proactief te anticiperen op de onderwijsbehoefte van de leerling. We verstaan daaronder datgene wat goed is voor de ontwikkeling van het kind. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de leerkracht om deze onderwijsbehoefte zo goed mogelijk te bepalen. Om te bepalen of een leerling specifieke onderwijsbehoeften heeft, kan een deskundige ingeschakeld worden, die een uitspraak doet over kind én context.

De onderwijsleermiddelen

De onderwijsleermiddelen die door de leerkrachten ingezet worden, dienen dienstbaar te zijn aan ons opvoedings- en onderwijsdoel en in overeenstemming te zijn met de grondslag van onze school, zodat geen informatie wordt verstrekt of een levensstijl wordt gelegitimeerd die daarmee in strijd is.

ICT

Onze levensbeschouwelijke uitgangspunten nopen tot een doordacht gebruik van de computer als onderwijsleermiddel in ons onderwijs. Onderwijskundig gezien heeft kennisoverdracht of het oefenen van vaardigheden via de computer een aantal voordelen. Zo kan de computer motiverend werken en kan elke leerling op zijn eigen niveau benaderd worden. Bij het proces van leerstofoverdracht en oefening kan de computer dan ook een ondersteunende en aanvullende rol vervullen. Wanneer het echter overdracht van leerstof betreft, waarbij normen en waarden een expliciete inhoudelijke rol spelen, dan mag in onze zienswijze de computer de leerkracht nooit vervangen. Het gebruik van ICT zal er in ons basisonderwijs dan ook nimmer toe mogen leiden dat de leerkracht zijn centrale positie in het proces van kennis- en normen en waardenoverdracht verliest.

We zijn van mening dat de computer met behoud van dit uitgangspunt in ons onderwijs effectief gebruikt kan worden. Daarnaast besteden we aandacht aan mediaopvoeding,

waarbij geprobeerd wordt de leerlingen een houding van distantie bij te brengen ten aanzien van de moderne media als internet en sociale media.

De organisatie van het onderwijsleerproces

Vanuit onze zienswijze m.b.t. de opvoeding en onderwijs stellen wij bij het groeperen van leerlingen een aantal eisen. In de eerste plaats dient de wijze van groeperen zodanig te zijn dat er ten allen tijde een heldere gezagsrelatie leerkracht – leerling kan zijn. In de tweede plaats dient de groepering zodanig te zijn dat de leerkracht ten allen tijde de ontwikkeling kan sturen en leiden en de mogelijkheid heeft de leerstof te selecteren en aan te reiken. Daarnaast moet de mogelijkheid tot hechting aan en identificatie met de groepsleerkracht aanwezig zijn.

Gods Woord leert ons dat de mens er niet is om en voor zichzelf, maar dat hij geschapen is tot eer van zijn Schepper en tot heil van zijn naaste. Met betrekking tot het laatste is het dan ook van belang dat de leerling leert dat hij deel uit maakt van en dienstbaar dient te zijn aan een gemeenschap. Bij de groepering van leerlingen dient met dit aspect van dienstbaarheid rekening te worden gehouden. Op grond van bovenstaande overwegingen kiezen we qua organisatievorm voor het neo-klassikale stelsel.

Voor- en naschoolse opvang

In het kader van kinderopvang en de bestrijding van achterstanden voert de overheid een stimulerend beleid met betrekking tot de voorschoolse opvang. Door deze ontwikkelingen worden kinderen in een vroeg stadium gedurende langere tijd aan de zorgen van anderen dan de ouders toevertrouwd. Wij vinden dat geen goede ontwikkeling. Het is de taak van de ouders om kinderen op te voeden overeenkomstig Gods Woord. Het gezin met haar veiligheid en geborgenheid is bij uitstek de plaats waar deze taak gestalte kan krijgen. Met name om bovengenoemde reden is het niet goed te keuren dat kinderen in de leeftijd tussen de twee en vier jaar veelvuldig buiten het gezin geplaatst worden. Daarnaast heeft onderzoek naar de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen uitgewezen dat de eerste vier levensjaren van groot belang zijn voor de hechting van het kind aan de ouders. Om deze reden heeft het bestuur besloten niet in voorschoolse opvang te voorzien.

Evaluatie

We zijn het als christelijke school aan onze grondslag verplicht kwalitatief goed onderwijs te bieden. De mate van die kwaliteit is voor een aantal aspecten van het onderwijs beperkt meetbaar, omdat een aantal essentiële factoren niet te kwantificeren zijn. Dit geldt zowel de beoordeling van het werk en de inzet van de leerkrachten als van de leerlingen. Bij het gebruik van instrumenten die de bekwaamheden van de leerkrachten en de vorderingen van de leerlingen meten, past terughoudendheid bij de interpretatie van de gegenereerde kwantitatieve gegevens.

4.2. Onderwijs

Inrichting van het onderwijs

De organisatie van het onderwijs is zo ingericht dat er gewerkt wordt overeenkomstig artikel 8 lid 1-11 uit de WPO. Bij de inrichting van het onderwijs worden eigen accenten gelegd, die bepaald worden door de identiteit van de schoolorganisatie, zoals hierboven verwoord in paragraaf 4.1.

Aanbod

Ons aanbod is er mede op gericht de leerlingen voor te bereiden op vervolgonderwijs en functioneren in de samenleving. We bieden daartoe een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat aansluit bij het (beoogde) niveau van alle leerlingen. We zetten daarvoor actuele methodes en aanvullende materialen in. Het leerstofaanbod omvat alle wettelijk voorgeschreven leer- en vormingsgebieden. Binnen dit aanbod worden eigen accenten gelegd, die bepaald worden door de identiteit van de schoolorganisatie, zoals hierboven verwoord in paragraaf 4.1. Dat kan bij de leergebieden betekenen dat het aanbod meer omvat dan de kerndoelen voorschrijven. Bij de vormingsgebieden zal dat

vooral tot uitdrukking komen in de invulling, waarbij het onderwijskundig en pedagogisch kader van de school leidend is.

We streven er naar het aanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school, het aanbod af te stemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie en de leerlingen door het aanbod voor te bereiden op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. De leerkrachten verdelen de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen. We bieden een aanbod gericht op verantwoord burgerschap en integratie waarbij de grondslag van ons onderwijs en de daaruit voortvloeiende doelstelling voor opvoeding en onderwijs richtinggevend zijn.

Zicht op ontwikkeling

We volgen de ontwikkeling van onze leerlingen zodanig dat zij zo veel als mogelijk een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Vanaf binnenkomst verzamelen we systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van de leerlingen. Voor de kennisgebieden Taal en Rekenen en wiskunde gebeurt dit vanaf groep 3 met betrouwbare en valide toetsen. De leerkrachten vergelijken de resultaten en gegevens uit het gebruikte leerlingvolgsysteem met de (verwachte) ontwikkeling van de afzonderlijke leerling en met de (verwachte) ontwikkeling van hun groep en bepalen vervolgens de onderwijsbehoefte(n) van individuele leerlingen en van (een deel van) de groep.

Wanneer leerlingen (of groepen leerlingen) niet voldoende lijken te profiteren van het onderwijs, analyseren de leerkrachten waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen daarvoor zijn. Vervolgens wordt bepaald wat de gewenste aanpak is voor een leerling of voor een (deel van) de groep. We leggen dit vast in handelingsplannen, die om de zes weken worden geëvalueerd.

Didactisch handelen

Het didactisch handelen is er mede op gericht de leerlingen in staat te stellen tot leren en ontwikkelen. De leerkrachten plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. We zorgen ervoor dat het niveau van de lessen past bij het beoogde eindniveau van de leerlingen. De aangeboden leerstof wordt logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les. We proberen een leerklimaat te creëren waardoor leerlingen actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureren wij het onderwijsaanbod zo dat de leerling het zich eigen kan maken. We stemmen de instructies en spelbegeleiding, opdrachten en onderwijstijd zoveel mogelijk af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen. De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften van leerlingen.

(Extra) ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding. Voor leerlingen die structureel een onderwijsaanbod nodig hebben op een ander niveau dan de leeftijdsgroep, bieden wij een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding, gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende leerlingen. Het aanbod, de ondersteuning en/of de begeleiding zijn gericht op een ononderbroken ontwikkeling van de leerling. We evalueren periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stellen de interventies zo nodig bij. We hebben in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat we onder extra ondersteuning verstaan en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op het door het samenwerkingsverband omschreven niveau van basisondersteuning. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, leggen we in het ontwikkelingsperspectief vast hoe het onderwijs wordt afgestemd op de behoefte van de leerling.

Samenwerking

De school werkt samen met relevante partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven. We werken waar nodig samen met voorschoolse voorzieningen en voorgaande scholen door informatie over leerlingen in achterstandssituaties uit te wisselen en het

onderwijs in een doorgaande leerlijn te realiseren. Aan het eind van de schoolperiode en bij tussentijds vertrek van leerlingen informeren we de ouders en de vervolgschool over de ontwikkeling van de leerlingen. Voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte werken we samen met het samenwerkingsverband en, indien nodig, met partners in de zorg.

Toetsing en afsluiting

Alle leerlingen (behoudens de wettelijke toegestane uitzonderingen) in leerjaar 8 maken een eindtoets. Wanneer de leerlingen niet deelnemen aan de eindtoets in leerjaar 8 of wanneer hun score niet wordt meegenomen in de berekening van het groepsgemiddelde, kunnen we dit goed motiveren. We zijn goed op de hoogte van de daarbij behorende regelgeving. Tijdens de schoolperiode maken de leerlingen toetsen van het leerlingvolgsysteem, waarmee in elk geval de kennis en vaardigheden op het terrein van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde worden gemeten. De leerkrachten nemen de toetsen af conform de voorschriften. Ouders worden geïnformeerd over de vorderingen van de leerlingen. Alle leerlingen krijgen een advies voor het vervolgonderwijs. De school hanteert hierbij een zorgvuldige procedure.

Veiligheid én Ondersteunend en stimulerend schoolklimaat

We willen zorgdragen voor een (sociaal, fysiek en psychisch) veilige omgeving voor leerlingen, binnen een ondersteunend pedagogisch klimaat. We hebben actueel zicht op de beleving van de veiligheid en op het welbevinden van de leerlingen. Het veiligheidsbeleid dat is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten hebben we vastgelegd. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treffen we maatregelen om de situatie te verbeteren. We hebben een persoon als aanspreekpunt als het gaat om pesten en voor coördinatie van het beleid tegen pesten. We spannen ons in om pesten, agressie en geweld in elke vorm te voorkomen en treden zo nodig snel en adequaat op.

Resultaten

We zijn het als christelijke school aan onze grondslag verplicht kwalitatief goed onderwijs te bieden. De mate van die kwaliteit is voor een aantal aspecten van het onderwijs beperkt meetbaar, omdat een aantal essentiële factoren niet te kwantificeren zijn. Bij het gebruik van instrumenten die de vorderingen van de leerlingen meten, past terughoudendheid bij de interpretatie van de gegenereerde kwantitatieve gegevens. We vinden het van belang dat onze leerlingen presteren op het niveau dat van ze verwacht mag worden.

Sociale en maatschappelijke competenties

We stimuleren de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties door het jaarlijks meedoen aan een aantal acties voor 'goede doelen': aandacht voor onze gehandicapte medemens, aandacht met mensen die om verschillende redenen 'noodlijdend' zijn. Deze acties worden altijd voorafgegaan aan een of meerdere lessen, ook wel gegeven door een externe deskundige. Om de ontwikkeling in de sociale en/of de maatschappelijke competenties zichtbaar te maken en te kunnen volgen gebruikt de school het leerlingvolgsysteem voor de sociaal emotionele ontwikkeling: 'ZIEN'. We hebben zicht op de kenmerken van onze leerlingpopulatie wat betreft de sociale competenties en wat betreft de maatschappelijke competenties.

Vervolgsucces

We hebben zicht op de schoolloopbaan van de oud-leerlingen in het voortgezet onderwijs. We gaan na hoe de loopbaan van de oud-leerlingen in het vervolgonderwijs zich verhoudt tot de (eind)resultaten van die leerlingen in het basisonderwijs en de gegeven adviezen voor het vervolgonderwijs. We gaan dan na in hoeverre er sprake is van opstroom, afstroom of functioneren op het verwachte niveau. Op basis hiervan trekken we conclusies voor de vormgeving van ons onderwijs.

4.3. Personeel en organisatie

Schoolontwikkeling

Het team werkt vanuit vertrouwen goed samen aan schoolontwikkeling. Onze medewerkers tonen een goede inzet en zijn vakbekwaam. Het team beschikt over voldoende zelfsturend vermogen en veranderkracht om het onderwijs met succes te verbeteren. De school werkt datagesturd, planmatig en resultaatgericht aan de verbetering van haar onderwijs op basis van gedegen analyse. De activiteiten moeten bijdragen aan het bereiken van de missie en de visie van de school. De schoolorganisatie en het onderwijs dat op school wordt gegeven, moeten op adequate en professionele wijze geleid worden. Daarbij heeft de schoolleiding oog voor alle betrokkenen bij de schoolorganisatie en voor het geboden onderwijs. De schoolleiding beschikt over passende vakbekwaamheden. Het bestuur volgt en stimuleert op effectieve wijze de kwaliteit van het onderwijs

Organisatiebeleid

Er wordt een goed personeelsbeleid gevoerd. De personeelsleden verzorgen het onderwijs vanuit een gezamenlijke visie, gebaseerd op het schoolconcept (zie paragraaf 1 van dit hoofdstuk). Van de collega's wordt verwacht dat ze loyaal in hun functie staan. In de praktijk betekent dit dat ze zich volledig inzetten voor hun werk en dat ze zich blijven ontwikkelen ten behoeve van goed onderwijs. De schoolleiding heeft hierin een stimulerende en ondersteunende rol. Wat betreft stimulering en ondersteuning gaat de aandacht met name uit naar beginnende leerkrachten en naar alle leerkrachten in situaties waarbij vernieuwingen worden ingevoerd en geborgd. Ook voor de oudere leerkrachten hebben we in het kader van duurzame inzetbaarheid extra aandacht. Leraren worden aangesproken op hun professionaliteit. Een goed personeelsbeleid en een prettig leef- en werkklimaat moet er aan bijdragen dat het personeel zich betrokken voelt bij het werk en bij de school

De administratie en procedures zijn helder, transparant en inzichtelijk. De wettelijk verplichte documenten en procedures worden zorgvuldig gehanteerd.

4.4. Communicatie

In onze communicatie streven we er naar goed te luisteren, in te leven en feedback te geven. We zijn ons ervan bewust dat goede communicatie essentieel is en voortdurend de aandacht vraagt. We vinden het belangrijk om met alle belanghebbenden, zowel intern als extern tijdig, adequaat en doelmatig te communiceren.

Interne communicatie

Interne communicatie vraagt een inspanning van alle betrokkenen. Er is sprake van een functionele overlegcultuur en overlegstructuur. Alle interne communicatie moet gezien worden in het belang van goed onderwijs voor de kinderen en een goede werksfeer voor schoolleiding en leraren. De interne informatievoorziening draagt er aan bij dat teamleden tijdig, open en volledig geïnformeerd worden.

Communicatie met ouders

Goede communicatie is essentieel, in het belang van de kinderen en in het belang van de onderlinge relatie. De informatievoorziening houdt rekening met verwachtingen van ouders en stelt ouders in staat om te begrijpen, mee te leven en mee te denken.

Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn een belangrijke gesprekspartner voor de school. Dat gaat echter niet zover dat de school van de ouders is. Ouders zijn de eerstverantwoordelijke in de opvoeding voor de kinderen. Wanneer zij de taak van het onderwijs van hun kinderen in handen leggen van de school, heeft de school de ruimte om op eigen terrein onderwijskundig beleid te voeren. Uiteraard worden de ouders voortdurend betrokken bij het gesprek over de invulling van het onderwijs. School en ouders hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid met eerbiediging en inachtneming van de plichten en de daarop gebaseerde rechten van ouders.

De betrokkenheid van ouders bij het onderwijs is van belang voor het welbevinden van het kind, maar levert ook een positieve bijdrage aan de resultaten van het onderwijs. Ouderbetrokkenheid gaat feitelijk niet over eigenaarschap. Ouders dragen hun opvoedingstaak deels aan de school over; maar blijven zich wel verantwoordelijk voelen voor de opvoeding van hun kinderen. Dat kan alleen wanneer de school zich ook constructief opstelt en in gesprek blijft met ouders op basis van gelijkwaardigheid, waarbij ieder zijn eigen plaats weet. De school is als gezagdragend instituut van zekere waarde, maar dat zou onbedoeld afstand kunnen scheppen waardoor ouders belemmerd worden voor een open gesprek over wederzijdse verwachtingen. Dit kan ondervangen worden door als school nadrukkelijk het initiatief te nemen in het betrekken van ouders bij het onderwijs, niet alleen door hulp van ouders te vragen (ondersteuning door middel van vrijwilligerswerk etc.), maar juist ook door met ouders in gesprek te gaan over onderwijsinhoudelijke zaken. Daarbij is het van belang dat zowel school als ouders elkaar versterken en voor hun eigen terrein verantwoordelijk blijven.

Communicatie met externen

De communicatie met externen staat in dienst van het op school gegeven onderwijs en degenen die daarbij zijn betrokken. Een goede communicatie met externen is representatief voor de onderwijscultuur en onderwijsstructuur van de school. De communicatie is transparant.

4.5. Huisvesting en inrichting

De mensen die hun werk in en om de school doen, de kinderen die de school bezoeken en ook overige bezoekers in de school, moeten gebruik kunnen maken van adequate voorzieningen (werkruimtes, ict-voorzieningen enz.). Een goede inzet van middelen, adequate voorzieningen en een prettig leef- en werkklimaat draagt er aan bij dat het personeel zich betrokken voelt bij het werk en bij de school.

4.6. Financiën

Doelmatigheid en rechtmatigheid

De middelen die worden ontvangen, zetten we op onze school doelmatig en rechtmatig (conform wet- en regelgeving) in. Daarbij zoeken we steeds het juiste evenwicht in het belang van het geheel van de schoolorganisatie. De personele middelen en materiële middelen worden ingezet door middel van budgettering. Periodiek leggen we aan belanghebbenden op transparante wijze verantwoording af over de doelmatige en verantwoorde inzet van personele en materiële middelen.

5. Ambities

Koersuitspraken

Het bestuur en de directie van de Eben-Haëzerschool heeft nagedacht over de strategische koers voor de schoolplanperiode 2019-2023. Dit heeft geleid tot een aantal Koersuitspraken die richtinggevend zijn voor het onderwijs en tevens de bestuurlijke visie verwoorden, als kaders waarbinnen het management en het team het onderwijs en de leerlingenzorg vorm en inhoud geven in hun jaarplannen.

In ons onderwijs:

- *staan het Woord en de Tien Geboden blijvend centraal;*
- *zien we kinderen als zondige, niet-maakbare schepselen, die echter wel de verantwoordelijkheid hebben om het goede te doen;*
- *zien we leerkracht en leerlingen beiden als reizigers op weg naar de eeuwigheid;*
- *zien we dienstbaarheid als een belangrijke kernwaarde, zowel voor de leerkracht als voor de leerling;*
- *willen we leerlingen kennis overdragen en heeft de leerkracht een belangrijke taak om te 'onderwijzen';*
- *zien we de leerkracht als een zeer belangrijke spil in het onderwijsleerproces;*
- *zien wij de leerkracht als een professional, die spreekt met gezag vanuit een liefdevolle houding;*
- *heeft de leerkracht een belangrijke rol om de aangeboden kennis door de leerling zelf te laten toepassen en te laten verwerken;*
- *zien we leren tevens als een (sociaal) interactieproces tussen leerkracht en leerling en tussen leerlingen onderling;*
- *zorgen we voor een goed pedagogisch klimaat: iedere leerling mag er zijn;*
- *hebben wij oog voor sociale vorming en vaardigheden van leerlingen;*
- *zorgen we voor kwalitatief onderwijs, waarin we een balans zoeken tussen kennis, vaardigheden en vorming;*
- *willen we de talenten van onze kinderen optimaal ontplooiën;*
- *verwachten we van onze leerkrachten een open leerhouding en een zichtbare attitude om te werken aan deskundigheidsbevordering;*
- *mogen leerkrachten fouten maken;*
- *hebben we oog voor draagvlak en draaglast bij het team.*

In ons zorgaanbod:

- *zien we de school als een gemeenschap waar ook kinderen met zorgbehoeften een plaats hebben;*
- *zijn wij er voor onze kinderen, van onze gezindte;*
- *bekijken we wat goed is voor het kind en staat het belang van het kind centraal;*
- *proberen we zo lang mogelijk op onze school te voorzien in de zorgbehoefte van de leerling, mits aan de basisvoorwaarden van veiligheid en welbevinden wordt voldaan voor de leerling zelf, de leerkracht en de groep;*
- *zien wij de leerkracht als de (eerste) eigenaar van de zorg voor het kind, maar tevens als een verantwoordelijkheid voor het hele team;*
- *verwachten wij van onze leerkrachten dat zij de nodige expertise en vaardigheden ontwikkelen om de wettelijke opdracht van passend onderwijs waar te maken;*
- *verwachten wij van onze leerkrachten dat zij open staan voor het vragen naar of aannemen van interne of externe hulp/begeleiding/kennis.*

Ambities

Rekening houdend met de koersuitspraken van het bestuur en de resultaten van analyse en duiding door directie, interne begeleiders en team, zijn de onderstaande ambities opgesteld.

1	<i>Activerend en uitdagend lesgeven</i> We borgen en verdiepen het activerend en uitdagend lesgeven
2	<i>Deskundig in het omgaan met 'moeilijk verstaanbaar gedrag' *</i> De leerkrachten zijn deskundig om in samenwerking met anderen binnen en buiten de school te zorgen voor een goede ondersteuning van leerlingen met specifieke behoeften op het gebied van gedrag
3	<i>'Passend' onderwijs voor alle leerlingen *</i> Voor alle leerlingen uit onze achterban willen we (binnen de aangegeven grenzen) een passend leerstofaanbod realiseren.
4	<i>Verder werken aan (gedeeld) eigenaarschap</i> We werken gemotiveerd en collegiaal samen aan goed onderwijs voor onze leerlingen
5	<i>Actueel (leerstof)aanbod</i> We bieden een uitdagend en actueel onderwijsaanbod

* Ook als ambitie opgenomen in het Schoolondersteuningsprofiel.

6. Meerjarenplanning

Toelichting op de meerjarenplanning

- De verantwoordelijke persoon of commissie draagt er zorg voor dat de geplande acties uitgevoerd worden en de gestelde doelen behaald / gerealiseerd worden. De verantwoordelijke persoon of commissie coördineert, stuurt aan, volgt en legt verantwoording af over de uitvoering, maar hoeft niet degene te zijn die alle activiteiten ook zelf uitvoert.
- In de kolom met de schooljaren:
  - Wordt er een X geplaatst bij de schooljaren waarin de activiteit uitgevoerd wordt;
  - wordt er een B geplaatst tijdens de schooljaren dat er specifiek aandacht moet zijn voor borging.
- De genoemde activiteiten worden voorafgaand aan een schooljaar uitgewerkt in onderliggende deel(jaar)plannen.

Verantwoordelijke:	Directeur bestuurder (DiB)	Teamleider (TL-o / TL-b / TL-zo)	Intern begeleider (H-IB en IB-er)	Specialist (SP)	Werkgroep (WG)
--------------------	----------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-----------------	----------------

Visievorming

Naast de in meerjarenplanning opgenomen verbeteractiviteiten zijn er een aantal onderwerpen waar het team zich de komende schoolplanperiode op gaat bezinnen*. Het betreft de onderstaande onderwerpen die alvast in een globale planning zijn weggezet. Waar nodig zal de planning gedurende de schoolplanperiode gewijzigd worden

	19/20	20/21	21/22	22/23
1. Identiteit is een regelmatig gespreksonderwerp (bespreking en verheldering van de gezamenlijke visie).	X	X	X	X
2. Gebruik van digitale leermiddelen (nieuwe WIG)	X	X		
3.				

* Het is aan de directie om de betreffende onderwerpen te agenderen op de diverse overleggen.

'Losse actiepunten'

Actie (wat, waar, hoe)	Verantwoordelijke **	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
1. Actualiseren gesprekkencyclus					
2.					

** Het is aan de verantwoordelijke om de betreffende actiepunten uit te voeren en waar nodig te agenderen op de diverse overleggen.

Ambitie	Acties / activiteiten / plannen (globale uitwerking van de ambities: : wie, wat, waar, hoe)	Verantwoordelijke	schooljaren				Prestatie-indicatoren
			2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
1. Activerend en uitdagend lesgeven	Differentiatie in instructie <u>Wat en hoe</u> <ul style="list-style-type: none"> · afstemming van de instructie op de plannen in het kader van de leerlingondersteuning · toepassen van vaardigheden uit het EDI-model (effectieve directe instructie) (o.a. differentiatie in instructie door het toepassen van het IK-WIJ-JULLIE-JIJ-model) · afstemming op niveauperdeling in de groep · afstemming op de onderwijsbehoeften · geldt voor de groepen 1-2 en de groepen 3-8 · geborgd in de kijkwijzer van de school · gerichte lesbezoeken · scholing en coaching · afstemmen plannen voor persoonlijke ontwikkeling op de gewenste vaardigheden 	TL-o TL-b	X	X	B	B	1. Juni 2021 wordt na een ronde klassenbezoeken geconstateerd dat de leerkrachten tijdens de instructie afstemmen op de niveaus (en overige onderwijsbehoeften) van de leerlingen. 2. Juni 2022 wordt na een ronde klassenbezoeken geconstateerd dat de leerkrachten tijdens de instructie de leerlingen optimaal betrekken en activeren.
	Activeren en betrekken <u>Wat en hoe</u> <ul style="list-style-type: none"> · gericht toepassen van coöperatieve werkvormen binnen de instructie · vragen stellen op diverse niveaus · gericht aandacht voor de oplossingsstrategie · geborgd in de kijkwijzer van de school · scholing en coaching 	TL-o TL-b		X	X	B	

Ambitie	Acties / activiteiten / plannen (globale uitwerking van de ambities: : wie, wat, waar, hoe)	Verantwoordelijke	schooljaren				Prestatie-indicatoren
			2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
2. Omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag.	Pauze en speelmogelijkheden <u>Wat en hoe</u> · optimaliseren van de speelmogelijkheden op het plein (bv. tennistafels) · aanbieden en stimuleren van spel · time-outmogelijkheid met vaste achterwacht (altijd beschikbaar en deskundig)	WG	X	X	B	B	1. Juni 2021 kan vastgesteld worden dat er voldoende speelmogelijkheden zijn op het plein en dat de leerlingen voldoende spellen kennen (en doen) 2. Juni 2021 kan vastgesteld worden dat het voeren van gesprekjes met leerlingen deel uitmaakt van de manier van werken. 3. Tijdens het schooljaar 2019-2020 is een start gemaakt met scholing 'omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag' (een algemene scholing en een specifieke scholing) 4. Juni 2021 is het veiligheidsplan geactualiseerd en voldoet aan de wettelijke eisen
	Gesprekjes met leerlingen <u>Wat en hoe</u> · regelmatige gesprekjes met leerlingen, waarbij ook de sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. gedrag) aan de orde komt. · mogelijkheid om dit onder schooltijd te kunnen doen · de gesprekjes worden verbonden met de leerling- groepsbespreking	TL-o TL-b					
		SP	X	X	B	B	
		IB					
	Deskundigheid leerkrachten <u>Wat en hoe</u> · in het team zijn voldoende leraren in staat om te kunnen gaan met moeilijk verstaanbaar gedrag (i.v.m. ondersteuning van collega's) · leerkrachten hebben 'handvatten' om binnen de groep om te kunnen gaan met verschillen in gedrag. · algemene scholing van het team · specifieke scholing deel van het team	TL-o TL-b					
		SP	X	x	B	B	
	IB						
Veiligheidsplan <u>Wat en hoe</u> · De diverse onderdelen (beleidsplannen, werkwijzen, procedures, protocollen enz.) die deel uitmaken van het beleid dat sociale, psychische en fysieke veiligheid moeten realiseren en bewaken worden verwerkt in een integraal veiligheidsplan.	SP	X	B	B	B		
Veiligheidsbeleving <u>Wat en hoe</u> · De conclusies, duiding en voorgestelde interventies naar aanleiding van de monitoring van de veiligheidsbeleving (van leerlingen en leerkrachten) worden besproken binnen de diverse overleggen	H-IB	X	B	B	B		

Ambitie	Acties / activiteiten / plannen (globale uitwerking van de ambities: : wie, wat, waar, hoe)	Verantwoordelijke	schooljaren				Prestatie-indicatoren
			2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
3. 'Passend' onderwijs voor alle leerlingen	Versterken van de preventieve kracht van het ondersteuningsteam <u>Wat en hoe:</u> · in staat om complexe vraagstukken 'op te pakken' · versterken samenwerking met jeugdhulp · vroegtijdig signaleren en stappen ondernemen	H-IB	X	X	B	B	<ol style="list-style-type: none"> 1. Juni 2021 is de PCM-scholing afgerond en kan geconstateerd worden dat de leerkrachten binnen de lessen afstemmen op leerstijlen van de kinderen. 2. Juni 2021 kan vastgesteld worden dat het ondersteuningsteam beter in staat is complexe vraagstukken 'op te pakken'. 3. Juni 2021 kan vastgesteld worden dat het beleid rondom hoogbegaafdheid verankerd is in het handelen van de leerkrachten. 4. Uit de eerstvolgende oudertevredenspeiling blijkt dat ouders vinden dat ze voldoende op de hoogte worden gehouden van de prestaties van hun kinderen en dat de school voldoende rekening houdt met hun verwachtingen.
	Versterken van de expertise van het team om passend onderwijs te realiseren <u>Wat en hoe</u> · Doordiening van de leerstijlen van kinderen → (mogelijkheden onderzoeken hoe PCM daarbij verantwoord en gedifferentieerd ingezet kan worden) · Zie ook de punten bij ambitie 1,2 en 4.	H-IB	X	X			
	Hoogbegaafdheid <u>Wat en hoe</u> · borgen en uitbouwen van het tijdens de voorgaande schooljaren opgezette beleid · in samenwerking met TL en IB · overlap met andere acties bij de verschillende ambities.	SP	B	B	B	B	
	Optimale samenwerking met ouders <u>Wat en hoe</u> · de leerkrachten houden de ouders voldoende op de hoogte van de prestaties van de leerlingen · de school stelt zich op de hoogte van de opvattingen en de verwachtingen van ouders over het onderwijs en houdt daar rekening mee	H-IB	X	X	B	B	
	Vastleggen uitstroomverwachting · bij leerlingen met een ontwikkelingsperspectief wordt de onderwijssoort waar de leerling naar verwachting naar zal uitstromen, vastgelegd · interventies sluiten aan op de verwachte onderwijssoort	H-IB	X	X	B	B	

Ambitie	Acties / activiteiten / plannen (globale uitwerking van de ambities: : wie, wat, waar, hoe)	Verantwoordelijke	schooljaren				Prestatie-indicatoren
			2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
Voor de uitwerking van deze ambitie zijn de volgende uitgangspunten van belang: De samenwerking moet mede leiden tot: a) vroegtijdig signaleren, samen analyseren wat nodig is, samen doelen formuleren en samen creatieve oplossingen zoeken; b) een goede balans tussen de eigen professionele ruimte en schoolbrede afspraken, zoals bijvoorbeeld een duidelijke doorgaande lijn in het didactisch handelen; c) dat we ons eigenaars voelen van de zorg voor alle leerlingen van de school (van de eigen groep, en van andere groepen).							
4. Verder werken aan (gedeeld) eigenaarschap	Collegiaal leren <u>Wat en hoe</u> <ul style="list-style-type: none"> elkaars lessen bezoeken (aan de hand van een leervraag) regelmatig evalueren van werkwijze en effect vanuit de overleggen in het kader van de leerlingondersteuning (leerlingbespreking, groepsbespreking, ondersteuningsteam) wordt collegiaal leren als middel ingezet collegiaal leren is een aandachtspunt binnen de gesprekkencyclus 	TL-o TL-b	X	X	B	B	<ol style="list-style-type: none"> Eind schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 kan geconstateerd worden dat elke leerkracht minimaal één les bij een collega-leerkracht bezocht heeft. Eind schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 blijkt uit gesprekken met de teamleiders en de IB-ers dat ze gericht gebruik maken van het inzetten van collegiale consultatie. Eind schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 blijkt dat de voorgenomen vormen van intervisie adequaat ingezet worden. Eind schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 kunnen de teamleiders en de IB-ers motiveren dat en hoe ze vanuit de lesbezoeken gekomen zijn tot interventies op groeps- en schoolniveau.
	Organiseren van vormen van intervisie <u>Wat en hoe</u> <ul style="list-style-type: none"> opgedane kennis en ervaringen tussen medewerkers delen via de volgende vormen van intervisie: <ul style="list-style-type: none"> Video interactie. ? 	TL-o TL-b	X	X	B	B	
	Bepalen van interventies vanuit lesbezoeken door de schoolleiding en de interne begeleiding. <u>Wat en hoe</u> <ul style="list-style-type: none"> gegevens uit de lesbezoeken worden gebruikt om trends, zwakke en sterke punten in lesgeven en klassenmanagement in beeld te krijgen en waar nodig de juiste interventies in gang te zetten 	TL-o TL-b	X	X	B	B	
	Doelgericht <u>Wat en hoe</u> <ul style="list-style-type: none"> tijdens de zorgoverlegmomenten besteden we aandacht aan de specifiek vastgelegde doelen per jaargroep de conclusies op groeps- en schoolniveau en de op grond daarvan voorgestelde interventies bespreken we binnen de diverse overleggen directie en schoolleiding werken met streefdoelen op leerjaar- en schoolniveau 	DiB TL-o TL-b	X	X	B	B	

Ambitie	Acties / activiteiten / plannen (globale uitwerking van de ambities: : wie, wat, waar, hoe)	Verantwoordelijke	schooljaren				Prestatie-indicatoren
			2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
5. Actueel (leerstof)aanbod	Engels <u>Wat en hoe</u> · vasthouden van wat tot nu toe ontwikkeld en bereikt is · formuleren van concrete doelen (in percentages uitgedrukt)	TL-b	X	B			<ol style="list-style-type: none"> Juni 2021 is de werkwijze rondom Engels geborgd en wordt er effectief gewerkt met concrete doelen. Juni 2021 is er een geïntegreerde leerlijn media-educatie De genoemde methoden zijn volgens planning ingevoerd en in de F-gesprekken en evaluatiegesprekken met het team wordt aangegeven dat er adequaat mee gewerkt kan worden. Juni 2022 is het beleid(sdocument) (denk aan leerstofaanbod, werkwijze enz.) rondom burgerschap en sociale integratie geactualiseerd. En het wordt toegepast in de schoolpraktijk.
	Media-educatie <u>Wat en hoe</u> Door het inzetten van een leerlijn een bijdrage leveren aan de gewetensvorming bij kinderen om door middel van de kernwaarden 'zelfbeheersing' en 'verantwoordelijkheid' op een verantwoorde manier de moderne media te gebruiken. · keuze voor een werkwijze (optie: STAPP-methode) · betrekken ouders	DiB	X	X	B	B	
	Taalactief (groep 8)	TL-b	X	B			
	Taaloceaan (groep 3) <u>Wat en hoe</u> · Scholing en lesbezoeken	TL-o		X	B		
	Burgerschap en sociale integratie <u>Wat en hoe</u> · actualisatie van het document kerndoelendekkend onderwijs (voor het onderdeel burgerschap) (zie: document bijzonder deel schoolplan) · o.a. het doel: kennis hebben van verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten	DiB		X	X	B	
	Wereld in getallen (rekenen)	TL-o TL-b		X	X	X	
	Wondering the world	TL-o TL-b	X	B			

Kwaliteitscyclus afname vragenlijsten, uitvoering audits, en kaarten maken

	2018-2019 [november 2018]	2019-2020 [april 2020]	2020-2021 [april 2021]	2021-2022 [april 2022]
Quick Scan <i>Door: Teamleden</i>	Actieve betrokkenheid van de leerlingen Afstemming instructie en verwerking Contacten met ouders Kwaliteitszorg Zorg en begeleiding	Didactisch handelen Interne communicatie Opbrengsten Burgerschap	Leertijd Levensbeschouwelijke identiteit Pedagogisch handelen Zorg en begeleiding	Schoolleiding Schoolklimaat Klassenmanagement De leraar als persoon
Schooldiagnoses <i>Door: Management en IB'ers</i>	Kwaliteitszorg	Opbrengsten	Zorg en begeleiding	Schoolklimaat
Vragenlijst Basiskwaliteit <i>Door: Management en IB'ers</i>	Basiskwaliteit		Basiskwaliteit	
Vragenlijsten Tevredenheid <i>Door: Ouders en leerlingen</i>			Ouders (incl. veiligheid) Leerlingen Personeelstevredenheid	
Vragenlijsten Veiligheid <i>Door: Leerlingen</i>	Veiligheid leerlingen	Veiligheid leerlingen	Veiligheid leerlingen	Veiligheid leerlingen
Audits <i>Door: Onderwijsadviesbureau</i>		Check op realisatie en borging meerjarenplanning		Volledige audit: inspectiekader en toezichtskader inspectie

7. Bijlagen

1. Vaststellingsformulier.

